

ЕЛЕКТРОННА КОМЕРЦІЯ ТА ЦИФРОВІ ПЛАТФОРМИ У РОЗВИТКУ МІСЦЕВИХ ПРОДОВОЛЬЧИХ РИНКІВ

Тищенко С.І., канд. пед. наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет
e-mail: tyschenko@mnaeu.edu.ua

Анотація. У доповіді розглядається роль електронної комерції та цифрових платформ у розвитку місцевих продовольчих ринків. Висвітлюються ключові переваги використання онлайн-технологій, такі як розширення доступу до ринків, підвищення ефективності збуту, поліпшення маркетингу та сприяння співпраці виробників. Наводяться приклади успішних платформ у різних країнах. Окреслюються виклики впровадження електронної комерції та шляхи їх подолання через взаємодію освіти, науки та виробництва. Розглядаються перспективи інтеграції онлайн-платформ з іншими цифровими технологіями для вдосконалення місцевих ланцюгів постачання.

Ключові слова: електронна комерція, цифрові платформи, місцеві продовольчі ринки, розвиток, переваги, виклики, інтеграція технологій, продовольча безпека.

Місцеві продовольчі ринки відіграють важливу роль у забезпеченні продовольчої безпеки країни, підтримці місцевих виробників та скороченні відстаней транспортування харчових продуктів. Однак, вони часто стикаються з викликами, такими як обмежені можливості збуту, низька маркетингова присутність та нестача інформації про попит і пропозицію. Впровадження електронної комерції та цифрових платформ може допомогти подолати ці перешкоди та сприяти розвитку місцевих продовольчих ринків.

Електронна комерція та цифрові платформи відкривають нові можливості для місцевих виробників харчових продуктів, допомагаючи їм розширити свою присутність на ринку та залучити нових клієнтів. Онлайн-платформи дозволяють виробникам представляти свою продукцію, налагоджувати прямі зв'язки зі споживачами та реалізовувати товари через інтернет-магазини чи онлайн-ринки.

Крім того, цифрові рішення забезпечують кращу прозорість та прослідковуваність продуктів харчування, що є важливим для споживачів, які прагнуть отримувати якісні та безпечні продукти. Платформи можуть надавати інформацію про походження продукції, методи виробництва, склад та інші важливі деталі.

Розглянемо ключові переваги використання електронної комерції та цифрових платформ для місцевих продовольчих ринків.

1. Розширення доступу до ринків. Онлайн-платформи дозволяють місцевим виробникам досягати нових географічних ринків та залучати споживачів з інших регіонів і країн. Наприклад, платформа FarmDrop

(Великобританія) з'єднує місцевих фермерів зі споживачами в радіусі 150 миль, забезпечуючи доставку свіжих продуктів.

2. Підвищення ефективності збуту. Електронна комерція скорочує ланцюги постачання та мінімізує втрати продукції завдяки прямим продажам від виробника до споживача. Це підвищує прибутковість для фермерів та забезпечує кращі ціни для покупців. Наприклад, платформа Farmigo (США) допомагає фермерам продавати продукцію безпосередньо споживачам та компаніям, обминаючи посередників.

3. Поліпшення маркетингу та комунікації. Цифрові платформи забезпечують ефективні інструменти для маркетингу та взаємодії з клієнтами. Виробники можуть використовувати соціальні мережі, блоги та електронні розсилки для просування своєї продукції та налагодження зв'язків зі споживачами. Крім того, платформи можуть надавати аналітику даних про попит та уподобання покупців.

4. Сприяння співпраці та об'єднанню зусиль. Онлайн-платформи можуть допомагати місцевим виробникам об'єднуватися для спільного збуту продукції, обміну досвідом та ресурсами. Наприклад, платформа Food Assembly (Франція) об'єднує фермерів, виробників та споживачів в одній спільноті для організації колективних закупівель.

Впровадження цифрових платформ вже демонструє позитивні результати для розвитку місцевих продовольчих ринків. Розглянемо приклади таких платформ.

1. Платформа Harvie (Австралія) допомагає малим фермерам продавати свою продукцію безпосередньо споживачам через систему передплати. Клієнти оформлюють онлайн-передплату на отримання фермерських коробок зі свіжими сезонними продуктами. Платформа об'єднує понад 100 фермерів і розподіляє продукцію у кількох регіонах Австралії.

2. GrubMarket (США) – це онлайн-оптовий ринок, який з'єднує місцевих фермерів, виробників та дистриб'юторів харчових продуктів зі споживачами на всій території США. Платформа пропонує широкий асортимент органічних та локальних продуктів і забезпечує доставку протягом одного дня.

3. Bokshi (Бельгія) – цифрова платформа, що дозволяє місцевим фермерам та виробникам харчових продуктів продавати свою продукцію безпосередньо споживачам, ресторанам і торговим точкам. Платформа також пропонує систему передплати та доставки свіжих продуктів додому.

4. Ekolawka (Польща) – онлайн-ринок, який спеціалізується на продажі екологічно чистих та органічних продуктів від місцевих виробників. Платформа пропонує широкий асортимент продукції, включаючи свіжі фрукти та овочі, молочні продукти, м'ясо, хлібобулочні вироби та інше. Діє у декількох великих містах Польщі.

5. Foodmaestro (Ірландія) – цифрова платформа, яка допомагає місцевим фермерам, ремісникам та виробникам харчових продуктів реалізовувати свою продукцію через онлайн-магазин. Платформа також надає інструменти для маркетингу та просування продуктів, а також забезпечує логістику доставки замовлень клієнтам.

Ці приклади демонструють, як цифрові платформи можуть підтримувати місцевих виробників харчових продуктів, забезпечуючи їм доступ до ринків та прямий продаж споживачам, а також сприяти розвитку локальних продовольчих систем. Однак, існують і певні виклики, такі як необхідність розбудови цифрової інфраструктури, забезпечення кібербезпеки, підготовка кадрів для роботи з онлайн-технологіями тощо.

Для максимального використання переваг електронної комерції та цифрових платформ необхідно подолати низку бар'єрів, таких як відсутність цифрової інфраструктури у сільській місцевості, недостатня обізнаність виробників про ці інструменти та брак навичок роботи з ними. Тому важливою є тісна співпраця між представниками освіти, науки та виробництва для розбудови необхідних компетенцій, розробки відповідних рішень та сприяння цифровій трансформації місцевих продовольчих ринків.

Список використаних джерел:

1. Пелех К. Інтегровані підходи до розвитку агропідприємництва. Економіка та суспільство. 2023. № 57. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-75>.
2. Степаненко С. В., Дяченко О. П. Інформаційні технології як інструмент розвитку інклюзивного аграрного бізнесу. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. 2023. № 15. С. 116–122. URL: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2023.15.14>.
3. Дугінець Г., Ніжейко К. Цифровізація аграрного сектору ЄС: досвід для України. Економіка та суспільство. 2023. № 56. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-148>.

Abstract. The report examines the role of e-commerce and digital platforms in the development of local food markets. It highlights the key benefits of using online technologies, such as increasing access to markets, increasing sales efficiency, improving marketing and facilitating producer cooperation. Examples of successful platforms in different countries are provided. The challenges of implementing e-commerce and ways to overcome them through the interaction of education, science and industry are outlined. The prospects for integrating online platforms with other digital technologies to improve local supply chains are considered.

Key words: e-commerce, digital platforms, local food markets, development, benefits, challenges, technology integration, food security.